DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI CEVAPLI

10. Sınıf · Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 7. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Kur'an'dan Mesajlar ve Ünite Sentezi: Âl-i İmrân Suresi 190-191. Ayetler, İsrâ 36 ve Mülk 23 Işığında Varlık ve Bilgi

Âl-i İmrân suresi 190-191. ayetlerde vurgulanan 'Ulü'l-Elbâb (selim akıl sahipleri)', 'zikir' ve 'tefekkür' kavramlarını açıklar. · Kâinatın yaratılışında hiçbir şeyin amaçsız (bâtıl) olmadığını kavrayarak varlık-bilgi-sorumluluk ilişkisini analiz eder. · İsrâ 36, Mülk 23 ve Âl-i İmrân 190-191. ayetlerin mesajlarını İslam'ın bilgi kaynakları (selim akıl, sağlam duyular, doğru haber) ile bütünleştirir.

HATIRLAYALIM

- Âl-i İmrân 190-191. ayetlere göre Ulü'l-Elbâb (derin akıl sahipleri) her hâlde Allah'ı zikreder ve göklerin-yerin yaratılışını tefekkür eder.
- Kâinatta hiçbir şey boşuna (bâtıl) yaratılmamıştır; varlık âlemi Şehâdet (görünen) ve Gayb (yalnız vahiyle bilinen) âleminden oluşur.

1 EŞLEŞTİRME

1. Ünitede geçen temel Kur'an kavramlarını açıklamalarıyla eşleştiriniz.

ÂL-İ İMRÂN 190-191 TEMEL KAVRAMLARI

Ulü'l-Elbâb	Zikir	Tefekkür	Bâtıl Değil Hak
Derin/selim akıl sahipleri	Allah'ı her hâlde anmak	Yaratılışı derin düşünmek	Amaçlı ve hikmetli düzen

b 1. Ulü'l-Elbâb
a 2. Tefekkür
c 3. Zikir

a) Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde derinlemesine düşünme
b) Varlığın özünü ve yaratılış hikmetini kavrayan selim akıl sahipleri
c) İnsanın ayaktayken, otururken ve yatarken Allah'ı anması

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Âl-i İmrân suresi 190-191. ayetlerde akıl sahiplerinin (ulü'l-elbâb) hangi iki eylemi birlikte yapmaları övülmüştür?

ULÜ'L-ELBÂB'IN İKİ TEMEL KANADI

Zikir Bilinci (Kalp ve Dil)	Tefekkür Bilinci (Selim Akıl)
Ayaktayken, otururken ve yatarken Allah'ı anmak	Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde derinlemesine düşünmek

A) Zikir (Allah'ı anmak) ve Tefekkür (yaratılışı düşünmek)
B) Yalnızca ticaret yapmak ve seyahat etmek
C) Dünyadan tamamen uzaklaşıp inzivaya çekilmek
D) Bilimsel araştırmaları bırakıp yalnız tartışmak

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

"Hakkında kesin bilgin olmayan şeyin peşine düşme!" (İsrâ, 36) ayeti aşağıdakilerden hangisini doğrudan yasaklar?

A) Evrendeki doğa yasalarını araştırmayı
B) Göklerin yaratılışı üzerinde düşünmeyi
C) Doğrulanmamış asılsız haber ve iftira yaymayı
D) Görme ve işitme duyularını kullanmayı

4 KISA CEVAP

"Rabbimiz! Sen bunu boşuna (bâtıl olarak) yaratmadın!" (Âl-i İmrân, 191) duası İslam'ın varlık anlayışında neyi vurgular?

VARLIK ANLAYIŞINDA HAK VE BÂTIL

Bâtıl (Reddedilen Anlayış)	Hak ve Hikmet (Kur'an Anlayışı)
Evrenin tesadüfen, amaçsız ve boşuna var olduğu iddiası	Her varlığın ölçü, gaye ve hikmetle yaratılması + Ahiret

Evrendeki hiçbir varlığın tesadüfen ve amaçsız yaratılmadığını.

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Varlık ve bilgi ünitesi kapsamındaki ifadeleri Doğru/Yanlış olarak belirleyiniz.

1. ÜNİTENİN ÜÇ TEMEL KUR'AN MESAJI

İsrâ Suresi 36	Mülk Suresi 23	Âl-i İmrân 190-191
Bilgi Ahlakı	Nimete Şükür	Varlık Tefekkürü
Zannın peşine düşme!	Kulak, göz ve kalp şükrü	Ulü'l-Elbâb ve hikmet

	D	Y
Göklerin-yerin yaratılışı ve gece-gündüzün ardışıklığı akıl sahipleri için birer delildir.	✓	
İslam'a göre bilimsel araştırma yapmak tefekkür ibadetiyle çelişir.		✓
Mülk suresi 23. ayette kulak, göz ve kalp (akıl) nimetlerine şükredilmesi istenir.	✓	
İslam bilgi anlayışında zan ve tahmin, kesin bilgi kaynağı olarak vahyin önündedir.		✓

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları uygun kavramlarla tamamlayınız.

Vâcibü'l · tefekkür · taklit · selim

1. İslam'da doğru bilginin üç kaynağı sağlam duyular, **selim** akıl ve doğru haberdir.
2. Varlığı kendinden olan ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Yüce Allah'a **Vâcibü'l** Vücûd denir.
3. Hz. Peygamber Âl-i İmrân 190-191. ayetler üzerinde **tefekkür** etmeyene yazıklar olacağını bildirmiştir.

7 TABLOYU TAMAMLA

İslam'da bilgi kaynakları ve ayet mesajlarını karşılaştıran tablodaki boşlukları tamamlayınız.

Kavram / Ayet	Kapsamı ve Niteliği	Temel Mesajı / Görevi
Sağlam Duyular	Görme, işitme vb. 5 duyu	Şehâdet (görünen) âlemini gözlemleme
Selim Akıl	Önyargısız temiz akıl	Tefekkür ve muhakeme etme
Doğru Haber (Vahiy)	Kur'an ve Sünnet (Peygamber)	Gayb âlemini ve inanç esaslarını bildirme
İsrâ Suresi 36. Ayet	Bilgi ahlakı ve sorumluluk	Kesin bilgi olmadan zannın peşine düşmeme

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Aşağıdakilerden hangisi 'Gayb Âlemi'ne ait bir varlık olup yalnızca 'Doğru Haber (Vahiy)' yoluyla bilinebilir?

İSLAM'DA DOĞRU BİLGİNİN 3 KAYNAĞI

Sağlam Duyular	Selim Akıl	Doğru Haber
Havâss-ı Selîme	Akl-ı Selîm	Vahiy / Peygamber
Şehâdet âlemini gözlemler	Muhakeme ve tefekkür eder	Gayb âlemini bildirir

A) Gece ve gündüzün ardışık oluşumu
B) Melekler, Cennet ve Cehennem
C) Dağların ve denizlerin fiziksel yapısı
D) Bitkilerin büyüyüp fotosentez yapması

9 EŞLEŞTİRME

İslam varlık düşüncesindeki kavramları doğru karşılıklarıyla eşleştiriniz.

VARLIK MERTEBELERİ VE KAVRAMLAR

Vâcibü'l-Vücûd	Mümkinü'l-Vücûd	Şehâdet Âlemi	Gayb Âlemi
Zorunlu Varlık (Allah)	Yaratılmışlar (Âlem)	Duyularla algılanan âlem	Melek, cennet, ahiret

b 1. Vâcibü'l-Vücûd
a 2. Mümkinü'l-Vücûd
c 3. Şehâdet Âlemi

a) Allah'ın irade ve kudretiyle sonradan yarattığı tüm varlıklar (Âlem)
b) Varlığı zorunlu olan, başlangıcı ve sonu olmayan Yaratıcı (Allah)
c) Duyu organları ve bilimsel deneylerle gözlemlenebilen görünen âlem

10 SIRALAMA

Âl-i İmrân 190-191. ayetlere göre bir müminin kâinatı gözlemleyip duaya ulaşma sürecini sıraya diziniz.

TEFEKKÜRDEN DUA VE KULLUĞA ULAŞMA

1. Gözlem	2. Tefekkür	3. Hikmet İdraki	4. Dua ve Kulluk
Gökler, yer, gece-gündüz	Yaratılış özünü düşünme	Boşuna yaratmadın!	Azaptan koru Rabbimiz!

4 Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederek cehennem azabından korunmak için dua etmesi
3 Evrenin boşuna (bâtıl) yaratılmadığını ve bir gayesi olduğunu idrak etmesi
1 Göklerin, yerin ve gece-gündüz döngüsünün kusursuz işleyişini duyularıyla gözlemlemesi
2 Her hâlde Allah'ı zikrederek yaratılıştaki düzen üzerinde selim akılla tefekkür etmesi

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarından yararlanarak kavramları yazınız ve Âl-i İmrân 191. ayette övülen 'derin düşünme' eylemini bulunuz.

Allah'ı noksan sıfatlardan uzak tutma ('Seni ... ederiz')	T E N Z İ H
Önyargıdan uzak, doğruyu yanlıştan ayıran temiz akıl	S E L İ M
İnsanın doğuştan sahip olduğu yaratılış özü ve tertemiz doğa	F I T R A T
Duyularla algılanabilen görünen varlık alanı (... Âlemi)	Ş E H A D E T
İnsana verilen görme, işitme ve idrak nimetlerine teşekkür etme	Ş Ü K Ü R
Ayaktayken, otururken ve yatarken Allah'ı anma	Z İ K İ R
Ulü'l-Elbâb kavramının tekili olan 'öz, cevher, temiz akıl'	L Ü B B
Peygamberler aracılığıyla gelen kesin bilgi kaynağı (Doğru ...)	H A B E R

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:
TEFEKKÜR

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Âl-i İmrân 190-191. ayetlerdeki 'tefekkür' emri ile fen ve doğa bilimlerini öğrenmek arasında nasıl bir bağ vardır?

İLAHİ KİTAP VE KÂİNAT KİTABI BÜTÜNLÜĞÜ

Kur'an-ı Kerim (Vahiy)	Kâinat Kitabı (Evren ve Bilim)
Kavlî ayetlerle yol gösterir	Kevnî ayetlerle düzeni gösterir
İnsana yaratılış gayesini bildirir	Fen ve doğa bilimleriyle tefekkür edilir

Fen bilimleri Allah'ın kâinata koyduğu kevnî ayetleri ve yasaları.